Göndör Ferenc
(Szegedy Magda cikke)
Chicago, Ill.
1941 feb. 12

GÖNDÖR FERENC WASHINGTONBAN

A washingtoni sajtóértekezleten először találkoztam Göndör Ferenccel, aki félelmetes bolsiölő, de egyben a mindenkori magyar kormánynak is halálos ellensége. Két csillogó mefisztó-sátánfi-szem mélyedt az arcomba, mely igen érdekes és kifejező, kissé szögletes arcba van beágyazva. Az erős pofacsontokhoz—mintegy engesztelő ellentétül—finom metszésü ajkak járulnak, amelyek ravaszkásan mosolyognak, mig a szemek gunyosan nevetnek.

Arca borotválatlan és egészen bizonytalan, hogy mikor látott utoljára szappant . . . Haja torzonborz. Nyaka rövid, vastag és fel van vágva . . . De a vágást bizonytalanszinü bandázs és élemedettkoru "öreg sál" takarja el. Furunkulusa volt és állitólag a Népszava Székely Izsója jött ki rajta . . . Legalább is ő ezt mondta magának Székely Izsónak. Ruhája "secondhand" és toprongyos. Értéke csak minuszokkal fejezhető ki.

Bemutatkozunk egymásnak. Azt mondja, hogy "sötét reakciós vagyok, de azért szivesen olvassa a cikkeimet, mert, amit megirok, az megvan irva."

"Részemről a szerencse, hogy megismerhettem—felelem szerényen—mert soha életemben még ilyen tökéletes bolsipofát nem láttam!"

Nem haragszik meg. Érti a tréfát. Érintetlenül pesti maradt.

"Hát mit vár tőlem?—kérdi fölényes nevetéssel. Talán frakkban és cilinderben jőjjek ide a sok koszos kolléga közé?

Ami ezt illeti—felelem ismét szerényen—maga ebben előnyt adhat valamennyi kollégának . . . Olyan a megjelenése, amilyen csak egy moszkvai bolsi agitátorképző iskola előadójáé lehet . . .

"És ezt nekem mondja, aki világéletemben a legnagyobb bolsi-ölő voltam!" És boldogan nevet ehhez a megállapitásához. Majd még hozzáteszi: "Hiszen énnálam senki sem ismeri jobban ezt a bandát!"

Itt aztán egy kissé elsodródtunk egymástól. Kezdődött az értekezlet.

Már-már azt hittem, hogy a sajtó-értekezletet Göndör nélkül usszuk meg, mert az összes felszólalások alatt nagyon szerényen és tisztességtudóan viselkedett. De végül mégis abban a szerencsében részesültem, hogy Göndör felszólalt. Ő volt ugyanis az egyetlen baloldali szerkesztő, aki eljött (vagy akinek jobban mondva megengedték, hogy eljöhessen) erre az értekezletre.

Nos: váratlan és kellemes meglepetés ért mindenkit.

Göndör Ferenc talpra esett és hatásos "nemzetiszinü" beszédet mondott. Sőt heves szemrehányásokat tett azoknak, akik a Magyar Szövetség céljaiért csak olyan jegesen lelkesednek, holott ő, a radikális és baloldali lapszerkesztő: szivvel-lélekkel a nemzeti ügy mellé áll

De érezte, hogy itt egy kis magyarázatra van szüksége és ezért igy folytatta:

"Engem igazságtalanul vádolnak magyartalan törekvésekkel . . . . Én a magyar revizionak mindig lelkes hive voltam . . . . Én csak a magyar kormányzatnak voltam ellensége és az vagyok ma is. Éppen ezért én a magyar néppel akarok kapcsolatokat találni és nem a kormánnyal, mely Hitler alárendeltje . . . ." stb.

Pestiesen szólva: ez természetesen "halandzsa," vagy "hasbeszélés." Mert elvégre egy olyan országban, ahol választásokon alapuló többségi parlamenti a rendszer, kormányt és népet nem lehet egymástól elválasztani. Mert a népet a mindenkori kormányok képviselik.

Ha ez nem igy volna: egész bátran tagadhatná azt is, hogy Roosevelt az Egyesült Államok népét képviseli . . . Egyébiránt a republikánusok tényleg tagadják, hogy Roosevelt az E. Á népét képviseli, mert Rooseveltet szerintük az állam pénzén kitartott 10 millió WPA választó választotta meg . . .Göndör tehát ugyanilyen alapon a kormány, illetve Roosevelt elnem ismerésével, itt is a "népi kapcsolatokat" kereshetné a látható és krzékelhető felelős kormányzat helyett . . .

Göndörnek ez a kijelentése külömben egyáltalában nem meglepő.

Ő ugyanis számos kormánnyal van "haragban," bár erről a "haragról" csak ő tud. A kormányok egyáltalában nem hajlandók tudomásul venni Göndör haragját . . . De ezeken azután ő ugy áll boszszut, hogy egyszerüen szerkesztői üzenetekben intézi el őket és kis betüvel irja le nevük kezdő betüit, mint a "Pál utcai Fiukban" a Nemecsekét . . .

Egyszer olvastam egy ilyen szerkesztői üzenetet, melyet Francohoz intézett, egy másikat pedig, amelyik Mussolininek szólt. Tajtékzó dühvel utasitja őket rendre és elnevezi őket mindenféle szappanhabon csuszkáló kapcabetyárnak, mert a jelentésük nem volt igaz . . . Többet vesztettek és kevesebbet nyertek, mint ahogy azt ők állitották . . . Göndör külön haditudósitói ugyanis egészen mást állitottak.

. . . Igaz, hogy egyszer én is haragban voltam már Mucsu-Hito vagy Hirohito japán császárral, de bármit üzengettem is neki: szemtelenül császári gőgjének biborpalástjába burkolózott és nem volt hajlandó róla tudomást venni ! . . .

Mindezektől eltekintve: Göndörnek számos cikkében sok a lirai mélység, a nemes hevület, a naiv lelkesedés és az emberbaráti bölcselet. A baj csak az, hogy mondatai nem elég kerekek és kristályosak. Ha az ő beszédének, vagy irásának zsilipjei egyszer megnyilnak: akkor a Sebes Kőrös sodrása csak csendes patak csevegés az ő irásmodorához képest!

Amikor például három vagy négy évvel ezelőtt megirta, hogy ő 50 éves: erről a nagy eseményről vagy 11 hasábon számolt be a nagy nyilvánosságnak. De akkor csak azért ilyen röviden, mert a lapjába még néhány államfőhöz intézett szerkesztői üzenetet is beleakart szoritani.

De mivel a mi lapformáink sincsenek gummiból, azaz tágitható anyagból készitve és Göndör Ferencen kivül még sok mindent kell lapunkba beszoritani: sajnálattal befejezem Göndör Ferenc portréját és az utolsó ecsetvonásokat majd egyszer máskor mázolom rá. (sz. l.)

———*———